

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 67/2006
3.11.2006

Asia Kirjallinen varoitus

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Päätös, johon haetaan oikaisua

Opetushallituksen päätös 2.1.2006, jolla X:lle on annettu kirjallinen varoitus työjohto- ja valvontamääräysten rikkomisesta ja toimimisesta vastoin aseman edellyttämää tapaa.

Opetushallitus on toiminut pääkoordinaattorina seitsemän Euroopan yhteisön jäsenvaltion yhteisessä projektissa. X on toiminut hankkeessa projektipäällikkönä noin puolentoista vuoden ajan alkuperäisen projektipäällikön jouduttua sairauslomalle. Sittemmin on syntynyt epäily projektin liittyvistä väärinkäytöksistä sekä valvonnan ja ohjauksen laiminlyönneistä. Poliisin aloitettua asiassa esitutkinnan siirrettiin projekti ylijohtaja Y:n vastuulle. Tämän ja käynnissä olevan esitutkinnan vuoksi X:llä ei ole ollut lupaa toimia hankkeessa tai sitä koskevassa päätöksenteossa, mikä on X:lle useissa keskusteluissa kerrottu ja mikä hänen olisi myös asemansa puolesta tullut ymmärtää.

Euroopan komissio teki 9.9.2005 projektia koskevan lopullisen rahoituspäätöksen. Huolimatta edellä kuvatusta esteellisyydestä ja vastoin nimenomaista kieltä, X on puuttunut projektiin tekemällä esimiehensä tietämättä oikaisuvaatimuksen komissiolle.

Oikaisuvaatimus

Opetushallituksen päätös on kumottava.

X hoiti hallintojohtajan tehtävän ohella koulutusyksikön päällikön tehtävää yksikön päällikön Z:n sairausloman aikana. Z oli projektin projektipäällikkö ja hänen jäätyään virkavapaalle X pyysi projektisihteerin tehtävää hoitanutta Å:ta ottamaan vastaan projektipäällikön tehtävän. Yksikön toinen työntekijä kertoi X:lle elokuussa 2004 projektissa olevan epäselvyyksiä ja väärinkäytöksiä. X alkoi selvittää asiaa. Pian tämän jälkeen Opetushallituksen sisäinen tarkastaja teki asiasta tarkastuskertomuksen, jonka mukaan projektissa on saattanut tapahtua vakavia väärinkäytöksiä ja yksikön kohdalla olisi laiminlyöty asianmukaisen valvonnan järjestäminen. Tarkastuskertomuksen johdosta antamassaan vastineessaan X totesi, ettei ole havainnut Å:n toimissa väärinkäytöksiä. Pääjohtaja ilmoitti X:lle 17.2.2005, että hänestä ja Å:sta oli tehty tutkintapyyntö poliisille, että sisäinen tarkastaja oli ottanut haltuunsa hanketta koskevan aineiston ja tietokoneen ja että X siirretään toisiin tehtäviin, mistä syystä hänet pyydetään ministeriöön kuultavaksi. Ministeriössä ilmeni, että pääjohtaja oli tehnyt esityksen X:n pidättämiseksi virantoimituksesta. X:ää ei kuultu tutkintapyyntönsä tekemisestä, hänelle ei ilmoitettu mistä väitetyistä väärinkäytöksistä oli kysymys eikä hänen pyyntöönsä saada käyttöönsä esitutkintapyyntönsä perusteena olleet asiakirjat suostuttu. Esitutkintapyyntönsä ensisijainen tarkoitus ei ollut Å:n toimien tutkiminen vaan se, että X:n toimista voitiin tehdä tutkintapyyntö. Asiaan liittyy myös keskinäisiä, vakavia ristiriitoja.

Komissio hyväksyi projektin taloudellisen raportin lokakuussa 2005. Projektin kustannukset olivat alkuperäistä budjettia pienemmät. Päätöksen mukaan komission maksama lopullinen avustus oli alkuperäisen budjetin mukaisen 187 000 euron sijasta 138 889 euroa, mistä syystä komissiolle oli maksettava takaisin 10 711 euroa. Suomen osuus hankkeesta jäi 20 133 euroa alkuperäisessä budjetissa esitettyä suuremmaksi. Päätöksessä esitetään täsmällisiä menoeriä yksilöimättä vain mitä summia kustakin menokohdasta oli vähennetty. Päätöksessä ei ole viittauksia väärinkäytöksiin.

X pyysi sisäiseltä tarkastajalta ja pääjohtajalta lupaa saada käyttöönsä aineisto, jonka perusteella olisi ollut mahdollista tehdä komissiolle oikaisuvaatimus. Pääjohtaja kieltäytyi antamasta aineistoa. Koska kouluyksikkö oli siirretty Y:n alaisuuteen, keskusteli X hänen kanssaan asiasta ja kysyi tekeekö hän oikaisuvaatimuksen. Y ilmoitti, ettei hänellä ole siihen edellytyksiä eikä hän tule sitä tekemään. X teki tämän jälkeen komissiolle oikaisuvaatimuksen ilman tosite- ja muuta aineistoa, koska katsoi sen velvollisuudekseen sopimuspuolena (allekirjoittajana) ja valtion edun valvomiseksi. Asian selvittäminen on estetty häneltä kokonaan.

X:stä on tehty esitutkintapyyntö myös hänen maailmanpankille tekemäänsä selvitykseen liittyen, vaikka selvityksen tekemiseen oli pääjohtajan lupa. X on myös saanut toisen varoituksen ja ministeriölle on kaksi kertaa esitetty hänen pidättämistään virasta. Toimilla on X:n käsityksen mukaan pyritty saamaan perusteet hänen virantoimituksesta pidättämiselleen ja erottamiselleen. Asiassa on kysymys X:ään kohdistamasta ajolahdistasta.

Asian käsittely ja selvittäminen

Opetushallitus on antanut vastineen. Kieltojen ja käskyjen vastainen toiminta on riidatonta. X on muun muassa varoitusta koskevassa kuulemistilaisuudessa myöntänyt toimineensa pääjohtajan päätösten vastaisesti.

X:lle on varattu tilaisuus antaa vastaselitys.

X on toimittanut lisäselvityksen.

Opetushallitus on antanut lisäselvityksen johdosta vastineen. Sen lisäksi, ettei X noudattanut pääjohtajan nimenomaista ohjetta ja määräystä, oli hän asiassa esitutkinnan vuoksi esteellinen.

X on antanut vastaselityksen. On tavallista, ettei komissio hyväksy projektien kaikkia kustannuksia. Sitä varten on oikaisumenettely. X:ltä evättiin mahdollisuus saada oikaisu komission päätökseen. Tarkoituksena oli saada X:n vastuulle näyttöä taloudellisen vahingon aiheuttamisesta Opetushallitukselle. Vahinkoa on tosiasiallisesti aiheuttanut se, ettei Opetushallitus tehnyt oikaisuvaatimusta eikä saattanut X:n tekemää oikaisuvaatimusta loppuun. Asiassa tulee ottaa huomioon, ettei X:n tekemästä oikaisuvaatimuksesta ole ollut Opetushallitukselle vahinkoa.

X on toimittanut lisäselvityksen, jossa hän on muun ohella todennut syyttäjän tehneen 7.9.2006 esitutkinnan kohteena olleista asioista syyttämättäjättämispäätöksen.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Valtion virkamieslain mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työnjohto- ja valvontamääräyksiä. Virkamiehen on käyttäydyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla.

Valtion virkamieslain mukaan virkamiehelle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä, voidaan antaa kirjallinen varoitus.

Opetushallitus on joulukuussa 2004 tehnyt X:stä ja hänen alaisuudessaan toimineesta Å:sta esitutkintapyynnöt. X:n osalta kysymys oli virkavelvollisuuksien laiminlyönnistä koskien muun muassa koulutusyksikön sisäisen valvonnan järjestämistä ja Y:n osalta syyllistymistä varojen väärinkäyttöön koulutusyksikön hallinnoimassa projektissa. Opetushallitus on poliisin aloitettua esitutkinnan siirtänyt projektin ylijohtaja Y:n vastuulle sekä kieltänyt X:ää toimimasta hankkeessa. Euroopan komission tehtyä 9.9.2005 projektia koskevan rahoituspäätöksen, Opetushallitus on kieltänyt X:ää tekemästä rahoituspäätöksestä oikaisuvaatimusta. X on tästä huolimatta tehnyt komissiolle oikaisuvaatimuksen.

Kirjallinen varoitus on hallintopäätös, jolla kohdistetaan moite virkavelvollisuuksien rikkomiseen ja kiinnitetään vastaisen varalle virkamiehen huomio tä-

män toiminnan moitittavuuteen. Virkamieslautakunta katsoo, että X on tekemällä komissiolle projektin rahoituspäätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen vastoin nimenomaista kieltoa ja itseensä kohdistuneen esitutinnan aikana jättänyt noudattamatta saamaansa työjohtomääräystä ja käyttäytynyt vastoin sitä, mitä hänen asemansa ja tehtävänsä edellyttävät, ja toiminut näin vastoin virkavelvollisuuksiaan. X:n oikaisuvaatimuksen tekemiselle esittämät perustelut eli hänen hanketta koskevan sopimuksen allekirjoittajana tuntemansa velvollisuudentunto ja valtion edun valvominen eivät poista teon moitittavuutta. X:n menettelyä ei myöskään voida puolustaa väitetyillä ajojahdilla. Opetushallituksella on siten ollut perusteet antaa X:lle kirjallinen varoitus.

Päätös

Virkamieslautakunta hylkää oikaisuvaatimuksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 14 ja 24 §

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Katja Sorsimo

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Jukarainen sekä jäsenet Kulla, Paanetoja, Jalava, A. Nieminen, M. Nieminen, Komulainen, varajäsen Lehtonen ja varajäsen Anttila.